

AL VOLTANT DE LA NARRATIVA CATALANA CONTEMPORÀNIA

VICENT SIMBOR ROIG

BIBLIOTECA SANCHIS GUARNER

AL VOLTANT DE LA NARRATIVA CATALANA CONTEMPORÀNIA

VICENT SIMBOR ROIG

Pròleg de Ramon X. Rosselló

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA
PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT
DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA (UV)
VALÈNCIA/BARCELONA 2021

Aquest llibre, en homenatge al professor Vicent Simbor Roig amb motiu de la seua jubilació, és una coedició en col·laboració amb el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València.

«Biblioteca Sanchis Guarner»

DIRECTOR FUNDADOR: MANUEL SANCHIS GUARNER

DIRECTOR DE LA COL·LECCIÓ: ANTONI FERRANDO I FRANCÉS

COMITÈ CIENTÍFIC INTERNACIONAL:

Annamaria Babbi (Università di Verona, directora d'*Studi medievali*), Maria Teresa Cabré (Institut d'Estudis Catalans), Dominique de Courcelles (Centre National de la Recherche Scientifique, París), Gabriel Ensenyat (Universitat de les Illes Balears, Societat Arqueològica Lul·liana), Susann Fischer (Universität Hamburg), Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili), Mònica Güell (Université Paris-Sorbone, directora del Centre d'Études Catalanes i directora de *Catalònia*), Louise P. Johnson (University of Sheffield, directora de *Catalan Studies*), Maria Rosa Lloret (Universitat de Barcelona, AILLC), Josep Massot (Institut d'Estudis Catalans, RABLB) Juan Carlos Moreno Cabrera (Universidad Complutense de Madrid), Hans Ingo Radatz (Bamberg Universität, ACA), Philip Rasico (Vanderbilt University), Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari Venezia, AISC), Flocel Sabaté (Universitat de Lleida, director d'*Imago mundi*), Beatrice Schmid (Universität Basel), Ildikó Szij (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest), Max Wheeler (Sussex University, IEC)

Primera edició, setembre de 2021

© Vicent Simbor Roig, 2021

© D'aquesta edició, Departament de Filologia Catalana (UV), Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Ausiàs Marc, 92-98 - 08013 Barcelona

ISBN: 978-84-9191-191-3

Dipòsit legal: B.10183-2021

Imprès a Gráficas Rey - C/ Albert Einstein, 54 - 08940 Cornellà de Llobregat

Índex

Homenatge a Vicent Simbor en tres actes	9
Uns mots liminars	17
 I. ELS INICIS DE LA NARRATIVA DEL SEGLE XX: 1900-1939	21
1. El narrador a <i>Solitud</i>	23
2. <i>Solitud</i> , més enllà de la «realitat poètica» naturalista	37
3. Personatges, models narratius i identitat nacional en el primer terç del segle xx	51
4. Francesc Trabal: l'aposta pel narrador revoltat	79
5. <i>Josafat</i> : mite, llegenda i recreació hipertextual	107
6. Miquel Llor entre els clàssics: <i>Tàntal</i>	135
 II. LA NARRATIVA DE LA POSTGUERRA A L'ACTUALITAT: 1939-1968	161
7. <i>Totes les bèsties de càrrega</i> : la hipèrbole de la irracional quotidianitat catalana	163
8. <i>Ronda naval sota la boira</i> , el pacte del somni	177
9. Pere Calders entre la ironia i la sàtira: <i>La ciutat cansada</i>	189
10. El joc temporal en els contes de Mercè Rodoreda	219
11. Enric Valor, narrador a contrapel	243
12. Les novel·les dels camps de concentració	273

13. Metaficció en Joan Perucho: el pacte lúdic de <i>Pamela</i>	307
14. La reivindicació identitària en els narradors del Realisme	
Compromès de la postguerra	351
15. Sobre la novel·la històrica actual	381
16. Josep Lozano retorna a la novel·la històrica	415
 Procedència dels articles	 429
 Bibliografia de Vicent Simbor Roig	 431

Homenatge a Vicent Simbor en tres actes

Amb motiu de la jubilació del professor Vicent Simbor, col·legues i deixebles seus —tant de la secció de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana de la Universitat de València com del Departament de Filologia Catalana de la mateixa Universitat— hem promogut, com a gest d'homenatge, l'edició del present llibre, *Al voltant de la narrativa catalana contemporània*. Voldria agrair la confiança que han dipositat en mi els companys i les companyes per tal d'assumir la redacció del pròleg d'aquest volum, el qual és una mostra ben eloqüent del gest col·lectiu de reconeixement que vol ser el llibre.

Ens trobem davant una selecció dels nombrosos articles i capítols de llibres que Simbor ha dedicat a alguns dels més importants narradors en català del segle xx. Aquest volum esdevé així una mostra antològica d'una de les principals línies d'investigació de l'autor i alhora una eina molt útil per a aprofundir en la coneixença de l'obra literària de figures tan emblemàtiques com Pere Calders, Mercè Rodoreda, Enric Valor o Joan Perucho.

Simbor ha volgut oferir-nos una visió de conjunt en la «Introducció» que encapçala aquest recull. Això m'estalvia de presentar-ne el contingut i de passar directament a fer un recorregut pels mèrits que motiven aquest homenatge. I ho faré des de la posició de qui va ser alumne seu, després doctorand i, finalment, company de treball a la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació. Totes aquestes experiències em donen una perspectiva —considere que *privilegiada*— per poder exposar i valorar les aportacions que Simbor ha vingut realitzant des de finals dels anys setanta del segle passat. Unes aportacions que es poden vincular, per una banda,

a la docència universitària, la qual cosa el fa haver estat mestre de tantes i tantes promocions de filòlegs i de professors de secundària, i, per una altra, a les nombroses activitats i publicacions que Simbor ha portat a terme com a estudiós de la nostra cultura i, més concretament, de la literatura catalana contemporània.

I

Vicent Simbor, nascut a Alginet el 1951, va fer els seus estudis universitaris de llicenciatura, entre València i Barcelona, des del curs 1970-1971 fins al 1974-1975. La seua trajectòria com a investigador presenta una primera obra el 1978, amb la memòria de llicenciatura *Els orígens de la Renaixença valenciana*, dirigida per Manuel Sanchis Guarner, la qual donà lloc al seu primer llibre amb el mateix títol, publicat el 1980 per l'Institut de Filologia Valenciana. Aquest treball marca ja l'interès de Simbor per l'estudi de la literatura contemporània i per la voluntat d'aprofundir en la història cultural valenciana, tan necessitada en aquells moments d'investigadors que pogueren rescatar una part destacada del nostre passat.

En aquells anys finals de la dècada dels setanta, Simbor va entrar a formar part del Departament de Lingüística Valenciana, posteriorment de Filologia Catalana, inicialment com a professor contractat, des del curs 1978-1979 i fins al 1980-1981. En aquell 1981 té lloc una fita important en la vida de tot investigador universitari, ja que Simbor arriba al grau de doctor, amb la tesi *Carles Salvador i Gimeno, escriptor i gramàtic*, dirigida també pel gran mestre de filòlegs, Sanchis Guarner. Aquesta tesi donarà peu a un segon llibre, *Carles Salvador i Gimeno: una obra decisiva*, publicat en aquest cas per la Diputació de València el 1983, i a un tercer, *Carles Salvador: política i nacionalisme*, editat el mateix 1983 per Tres i Quatre, amb reedició de 2008 per part de la Fundació Irla. Sens dubte, amb aquests i altres treballs, Simbor es va convertir en l'estudiós de referència pel que fa a l'obra de Carles Salvador, una de les grans figures de la cultura valenciana de la primera meitat del segle xx.

Durant aquests primers anys vuitanta, Simbor esdevé professor agregat interí l'octubre de 1981, després passa a ser adjunt contractat i, finalment, el 1984 professor titular, fet que el consolida definitivament com a personal docent i investigador de la Universitat de València, institució en la qual

ha portat a terme tota la seua trajectòria, amb més de quaranta anys de dedicació. Aquesta és també una etapa en què, a més de la seua atenció a la docència i la recerca, ocupa càrrecs de direcció a la Facultat de Filologia, ja que, primer, fou vicedegà (1985-1986) i, posteriorment, degà (1986-1987).

Durant els anys vuitanta i primers noranta, Simbor enceta una sèrie d'estudis i d'edicions sobre la història literària valenciana del segle xx, període al qual dedicarà la major part dels seus esforços com a historiador de la literatura, fet que l'ha convertit en un referent en l'estudi de la literatura del segle xx i en el gran impulsor d'aquests estudis a la Universitat de València. La primera d'aquestes edicions fou el volum *La narrativa valenciana (1900-1939)*, publicat per Bromera el 1986, un llibre que rescatava per als lectors la millor narrativa dels autors valencians del primer terç del segle xx, en uns temps difícils per a aquest gènere, on la poesia comptava amb un major protagonisme. Pel que fa als estudis, el primer dels centrats en el segle xx, va ser *Els fonaments de la literatura contemporània al País Valencià (1900-1939)*, publicat el 1988, amb el qual aconseguí el premi Massó i Torrents de l'Institut d'Estudis Catalans. El seguiran dos volums més, escrits juntament amb Ferran Carbó, que completaran la panoràmica del segle xx. Es tracta de *La represa literària en la postguerra valenciana (1939-1972)* i *Literatura actual al País Valencià (1973-1992)*, editats tots dos l'any 1993. Aquests tres estudis, publicats en la «Biblioteca Sanchis Guarner» (IIFV / PAM), vingueren a omplir un gran buit existent sobre el coneixement de la literatura del segle xx, i es convertiren en la bibliografia de referència per a conèixer aquest important període de la cultura valenciana, durant el qual es va anar consolidant, tot i les dificultats sorgides, la recuperació d'una escriptura literària de gran nivell. El treball d'edició de textos va continuar amb volums dedicats a la poesia de Carles Salvador, el 1993 (Consell Valencià de Cultura), i a la poesia de Teodor Llorente, el 1996 (Alfons el Magnànim); als escrits de premsa de Carles Salvador, el 2000 (Alfons el Magnànim), o a la narrativa de Salvador, el 2008 (Denes).

Una altra data important en la seua trajectòria és l'any 1990, quan arriba a ser catedràtic, amb una carrera investigadora que, a hores d'ara, ha estat reconeguda amb sis sexennis, la qual cosa és una mostra de l'excel·lència del seu treball. Però Simbor no només ha portat a terme els seus propis estudis sinó que ha dirigit diferents memòries de llicenciatura i tesis doctorals de deixebles seus, fent així el pas a ser mestre de noves promocions

de professors i d'investigadors. A més a més, des de la segona meitat dels anys noranta, ha estat al front de sis projectes d'investigació, finançats per la Generalitat Valenciana i sobretot pel Ministeri de Ciència, amb els quals ha liderat un equip de professors i professores que ha donat lloc al denominat Grup de Literatura Catalana Contemporània de la Universitat de València. Aquest grup va començar els seus primers passos a mitjan dècada dels noranta i, en aquests moments, està totalment consolidat i ben reconegut, raó per la qual en diferents projectes d'aquest grup trobem professorat d'altres universitats de l'àmbit lingüístic i d'universitats europees.

Tornem, però, a la dècada dels noranta, en la qual Simbor va anar dirigint els seus interessos cap al gènere narratiu, àmbit en què centrarà una part important dels seus treballs posteriors i en el qual ha esdevingut un referent indiscutible, com posa en relleu aquest volum. Un primer exemple d'aquesta dedicació és *Llorenç Villalonga a la recerca de la novel·la inefable*, de 1999, monografia centrada en un autor al qual ha dedicat molta atenció; de 2013 és *Llorenç Villalonga, ironista i jogasser*, per la qual cosa Simbor s'ha convertit en un dels seus especialistes més reconeguts. No debades, ha format part del consell assessor de la Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga.

Ja situats al segle XXI, i relacionat amb dos projectes d'investigació centrats en el realisme social o històric en la literatura de postguerra, el 2005 Simbor publica *El realisme compromès en la narrativa catalana de postguerra*, un estudi pel qual va ser reconegut el 2006 amb el premi de la crítica Serra d'Or de Literatura i Assaig, en la variant d'estudis. Així mateix, el 2005 s'edita una altra monografia que presenta per al públic espanyol una *Historia de la literatura catalana del segle XX*, escrita en col·laboració amb Ferran Carbó, editada per Síntesis. També el 2005, un any ben fructífer, s'edita *La narrativa catalana del segle XX*, un volum de caràcter divulgatiu que acosta un panorama de la narrativa a un públic general.

Durant la primera dècada del nou segle, Simbor porta a terme treballs de gestió, com ara la direcció de la revista *Caplletra*, en el període 2006-2011, anys en què la revista, editada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, prendrà un gran protagonisme dins el camp de la investigació filològica. Des de 2003 és membre de la comissió directiva de la Càtedra Joan Fuster de la Universitat de València, una altra de les figures importants de la cultura del segle XX,

al qual Simbor ha dedicat un dels seus llibres: *Joan Fuster: el projecte de normalització del circuit literari*, publicat l'any 2012. Així mateix, ha estat o està vinculat a revistes com *Quaderns de Filologia*, *Afers* o *Anuari Trilcat*.

Entre 2009 i 2016, Simbor va dirigir dos projectes d'investigació dedicats a l'estudi de la ironia en la literatura del segle xx, els quals han donat peu a una base de dades bibliogràfiques (<www.uv.es/ironialitcat>) disponible per a tots els interessats, així com a diferents publicacions. Citaré només alguns dels volums, editats per l'Abadia de Montserrat, que són resultat d'aquests dos projectes, en els quals trobem treballs seus: *El bricolatge literari. De la paròdia al pastitx en la literatura catalana contemporània* (2008), *La literatura davant el mirall. Ironia i metaliteratura en l'època contemporània* (2011), *Ironies de la modernitat. La ironia del Modernisme al Noucentisme* (2015) i *La ironia en les literatures occidentals des de l'inici de segle fins a 1939* (2016). Aquests dos projectes, els llibres citats i tota una sèrie d'articles van permetre encetar una nova línia d'investigació ben present a altres països, ja que, com es recordava en el pròleg de l'últim dels llibres esmentats, «els estudis sobre la ironia han experimentat un auge extraordinari a nivell internacional, de tal manera que podríem afirmar que la ironia s'ha introduït al centre de la investigació literària. Així, l'enfocament del fet literari des de la perspectiva irònica representa un canvi substancial en l'avaluació dels textos i dels autors, una modificació dels valors i dels sentits que renova en profunditat la seua descripció i la seua interpretació». La seua vinculació als projectes de recerca ha continuat amb la seua participació en els projectes dedicats actualment a les relacions hipertextuals.

Hem recordat fins ara tot un seguit de llibres, però no podem oblidar que gran part de les aportacions de Simbor han estat publicades com a articles o capítols de llibre. No em puc detenir a repassar aquests treballs, recollits en part en aquest volum, però si més no he de recordar que Simbor ha participat en més de 30 congressos i ha publicat més de 90 articles i capítols de llibre.

II

Voldria dedicar una segona part d'aquest pròleg a parlar des de la meua experiència directa, com deia a l'inici, en primer lloc com a estudiant i, posteriorment, com a professor i col·lega seu. El meu contacte amb Simbor

va començar l'any 1989, quan cursava tercer de carrera i ell impartia l'assignatura *Introducció a la història literària del País Valencià*. Aquesta trobada va ser una d'aquelles casualitats de la vida que, si més no, en la meua trajectòria professional va tenir un gran impacte. L'atzar d'un sorteig em va portar a fer tercer curs de vesprada —Simbor sempre preferí el torn de vesprada— i vaig decidir no demanar el canvi al matí, a diferència d'altres companys de classe. Aquesta decisió em va permetre conèixer el professor Simbor, el qual vaig tornar a tenir l'últim any de carrera, quan s'ocupava de l'assignatura *Literatura catalana contemporània*.

Potser se'm barregen les sensacions i les lectures dels dos cursos, però el que recorde sobretot és el descobriment d'una manera d'explicar i de treballar els textos literaris que em va resultar sorprenent i estimulant. Personalment, l'acostament a la literatura del professor Simbor, tot donant la importància als textos, a la seua anàlisi rigorosa, detallada, i amb un mètode precís i concret, és una d'aquelles experiències que sempre recordaré; especialment engrescadora fou l'anàlisi dels textos narratius, amb les aportacions d'un dels grans teòrics europeus, Gérard Genette. També en aquestes classes Simbor explicava les obres d'un autor que per a mi després va ser fonamental, Manuel de Pedrolo. Tinc la certesa que aquesta manera d'acostar-se a l'anàlisi de la literatura és una de les característiques singulars de Simbor, la qual he procurat seguir jo després. Més enllà de la docència, aquest posicionament davant la literatura ha marcat també el treball dels companys i deixebles del nostre Departament i de tots aquells que han passat per les seues mans com a director de tesis o tesines.

Així, si hagués de destacar una única cosa, dins de tot el conjunt, seria justament aquesta manera de situar-se com a estudiós davant l'objecte literari. Potser aquesta no és una qüestió fàcil d'exposar amb poques paraules, però el que vull dir és que hi ha maneres diferents —i prou diferents— d'aproximar-se a la literatura, de plantejar-se la seua història, els seus gèneres, els seus autors i els seus textos. Simbor ha defensat i ha practicat una manera d'investigar la literatura des de la mateixa literatura, des dels textos, des de l'escriptura, amb les seues formes i els seus temes, diversos, en evolució, canviant al llarg del temps. I en aquest plantejament sempre ha jugat un paper rellevant la teoria de la literatura, per la qual cosa ha estat atent a les aportacions que teòrics de tot el món hi han fet. I parlem tant de teòrics de la tradició francesa, com el citat, com de l'anglosaxona o

d'altres àmbits; una posició que, sens dubte, ha contagiat els seus deixebles i que ha marcat una manera «simboriana» de treballar amb el text literari.

Diria que va ser aquesta manera d'abordar la docència i la investigació literària la que va fer que em decantara per seguir els seus passos com a becari. Així, la meua vida professional va quedar marcada per la proposta de fer una tesi doctoral sobre el teatre de Manuel de Pedrolo. Recorde perfectament la dedicació intensa de Simbor a l'hora de revisar i corregir amb detall el meu treball, un fet que em mostrà ben a les clares la seua atenció i generositat amb aquells que es posen en les seues mans. Aquesta tesi i altres estudis em van portar després a compartir professió i a conèixer-lo des d'una altra perspectiva, com a company de treball i com a persona. Al final de tot, diria que el que queda en la memòria i en el cor de les persones són les virtuts i els valors que algú té i que, als ulls d'un altre, són com joies que fan de bon lluir. Si pense en allò que he anat veient en tots aquests anys, diria que algunes de les virtuts que acompanyen Simbor són les de ser una persona compromesa, treballadora, generosa, exigent i amb una curiositat contagiosa.

III

En un context, novament, de crisi, em venen al cap unes darreres reflexions ja compartides en altres ocasions. La conseqüència de la crisi viscuda —si fa no fa— una dècada va ser una reducció important dels pressupostos destinats a les activitats vinculades a la cultura, a la innovació, a la investigació o a l'ensenyament. No vull deixar de costat aquesta oportunitat per destacar, una vegada més, allò que de significatiu i de rellevant té, com a posició que poden oferir les institucions, el manteniment d'una política universitària i cultural ferma i constant, la qual ha de potenciar i prestigiar aquests àmbits, sense deixar de costat el suport i el reconeixement a les persones que formen part d'aquests sectors.

Quan parlem de cultura, de creativitat i d'investigació estem parlant, no s'hauria d'oblidar, d'impulsar i reconèixer les capacitats humanes més directament vinculades al desenvolupament de cada un de nosaltres i de les nostres societats. Fer una defensa de la cultura i de la investigació és defensar una dimensió que ens vincula al coneixement, a la reflexió i a la crítica, competències necessàries per al progrés i per a la millora de les

condicions de vida. Posar en valor aquests àmbits és permetre que els pobles tinguen la possibilitat de posar-se, de manera sostenible, al costat del futur. En aquest sentit, apostar per un ensenyament de qualitat, per la cultura i per la investigació llança un missatge d'indubtable valor a la societat, tot reafirmant-se que la creació artística, la investigació, la innovació, la formació de més alt nivell són elements essencials, els quals cal estimular i consolidar des de les nostres institucions i des de les trajectòries individuals.

Com ja he dit quan he tingut l'oportunitat de fer-ho, trobe que quasi l'única obligació que tenim en aquest món és continuar aprenent, més i millor. Aprendre i ensenyar hauria de ser el nostre deure i en això el món de la cultura i de l'art es posa a la nostra disposició. I se'ns ofereixen com una oportunitat ineludible per fer-nos més savis, més honestos i més respectuosos amb nosaltres mateixos i amb els nostres conciutadans. En aquest sentit, veiem que trajectòries com les de Vicent Simbor s'inscriuen en aquest camí preciós de recerca, d'ensenyament i de cultura, i en són un exemple de com arribar a ser considerats dignes d'*homenatge*, una paraula, sens dubte, joiosa.

RAMON X. ROSSELLÓ
Universitat de València

Uns mots liminars

M'enfronte a una sensació certament estranya: la jubilació. Un fet biogràfic naturalment insòlit, poc freqüentat, és clar. Una fi del camí, com si diguéssim, després de caminar-hi i caminar-hi més de quaranta anys dedicats a la docència universitària i a la investigació. I sempre a la mateixa Universitat, la «meua», la Universitat de València. Jo vaig ser —*O tempora! O mores!*— l'any 1975 el primer valencià llicenciat en Filologia Catalana, per la Universitat de Barcelona, juntament amb el professor castellonenc Lluís Gimeno, amic històric d'aquells anys ja prehistòrics de la ranera del franquisme. Durant aquestes més de quatre dècades la Universitat, la meua —i les restants— ha canviat, i molt. Estic temptat d'endinsar-me per aquests viaranyos perillosos de dir la meua sobre la Universitat actual i la Universitat que vindrà. Però no ho faré, si més no l'acumulació dels anys, tan poc recomanable en general, almenys m'ha fet guanyar una certa dosi de temperància, que no compensa, però s'agraeix. I no, no hi entraré. Com podria dir, per exemple, l'amic Josep Massot i Muntaner, la Universitat serà allò que Déu voldrà. Tasca difícil però ja se sap que Déu és omnipotent. Deixem-ho, doncs, en bones mans i confiïm-hi.

Amb motiu d'aquesta llarga processó universitària, els meus col·legues de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i del Departament de Filologia Catalana han tingut la generositat d'oferir-me la confecció d'aquest llibre, deixant en les meues mans la tria dels articles seleccionats. I no m'hi he pogut resistir. Vanitat? Segurament. Però confie que, almenys econòmicament, la meua vanitat no acabe sent massa carregosa, gràcies a l'interès que puga despertar en l'hipotètic —ai!— lector interessat a comprar un llibre dedicat íntegrament a l'estudi de la novel·la i el conte

de la literatura catalana contemporània, perquè finalment la meua proposta ha sigut de recollir un conjunt de treballs extrets d'entre aquells units per la dedicació compartida a l'anàlisi de la novel·la i el conte. És cert que durant aquests més de quaranta anys laborals esmerçats a la investigació literària no he menystingut cap gènere; tanmateix les meues preferències s'han anat inclinant progressivament envers aquest camp, que de dia en dia m'ha apassionat més. No he tingut cap dificultat, doncs, d'escollir un conjunt d'articles, setze, car la generositat no podia ser il·limitada, entre la ja nombrosa producció acumulada. He hagut de triar i ho he fet convençut que significaven una mostra molt representativa dels diversos enfocaments i mètodes seguits en la meua aproximació investigadora a autors i obres del segle xx, amb una atenció preferent a les lliçons analítiques que des del formalisme rus, i passant per l'estructuralisme txec i francès, han desembocat en la semiòtica i l'estètica de la recepció acompanyades de l'aproximació pròpia de l'historiador de la literatura, conscient de la importància de la relació íntima de cada autor i obra amb el seu context històric, de la seua posició en la sèrie històrica i el seu encaix en un determinat moviment literari amb la consegüent relació dialèctica amb la norma —o normes— dominants. Així, si bé és cert que en uns articles domina l'enfocament històric, en els altres ho és l'anàlisi intrínseca.

Entre els articles seleccionats, n'hi ha uns de dedicats a l'anàlisi concreta d'una obra i uns altres de dedicats a l'estudi global d'un factor compartit aglutinador de diverses obres i autors. Entre els uns i els altres el lector trobarà un recorregut continu des de l'inici del segle fins als anys finals de la centúria. Des de *Solitud*, de Víctor Català, fins a la novel·la històrica actual i dos dels seus millors representants, Carme Riera i Josep Lozano, a més de l'obra especial de Vicent J. Escartí, de Jaume Fuster i de Joan Perucho. Entremig: Prudenci Bertrana, Eugeni d'Ors, Josep M. de Sagarra, Francesc Trabal, Miquel Llor, Manuel de Pedrolo, Pere Calders, Mercè Rodoreda, Agustí Bartra, Joaquim Amat-Piniella, Ferran Planes, Concepció G. Maluquer, Estanislau Torres, Víctor Mora, Joaquim Carbó, Enric Valor i el ja esmentat Joan Perucho. És clar que no tots aquests autors han rebut la mateixa atenció. I no per falta d'interès de la seua producció sinó per haver format part d'un treball global com ara «Personatges, models narratius i identitat nacional en el primer terç del segle xx», «La novel·la dels camps de concentració», «La reivindicació identitària en els narradors del Realisme Compromès de la postguerra» o «Sobre la novel·la històrica actual».

Diuen que els llibres i articles que un escriu són com fills. I ja se sap que un hom no fa diferències entre ells... o almenys no està gaire ben vist de fer-les. Tampoc jo no ho faré amb els meus «fills espirituals» —o hauria de dir «intel·lectuals»? Tots no han sigut escrits en la mateixa època i la meua formació i la meua solvència científica tampoc no eren les mateixes. Només faltava després de les més de quatre dècades d'estudis! Però no seré jo qui en marque defectes i excel·lències, ni qui en faça un rànquing. Em responsabilitze des del primer article, escrit en els anys huitanta, fins l'últim, publicat fa no res. Ulls menys paternals que els meus ja se n'encarregaran. El lector és ben lliure. De fet he de reconèixer que no tots han tingut idèntica repercussió. Alguns han gaudit d'una notable audiència i uns altres n'han obtingut una altra molt més modesta. Però estic convençut —quin remei!— que aquest ressò desigual entre els estudiosos no ha sigut el fruit de la vàlua intrínseca sinó més aviat de l'atzar de la difusió. El llibre o la revista dipositaris d'alguns dels articles no ha «arribat». Almenys així ho vull —ho necessite— creure jo. Ara, amb aquesta nova oportunitat, no perd la il·lusió que alguns guanyen uns lectors nous, que potser descobriran aquests treballs per primera vegada. La intenció si més no és aquesta. La relectura distant m'ha permès corregir alguna frase equivocada, alguna afirmació massa contundent o afegir algun retoc aclaridor. Molt poc al capdavant.

M'agradaria acabar donant les gràcies a Antoni Ferrando, director de la col·lecció «Biblioteca Sanchis Guarner» de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, ànima de l'existència d'aquest llibre; a Vicent J. Escartí i Jesús Jiménez, directors de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i del Departament de Filologia Catalana, respectivament, que van acollir amb entusiasme el projecte; a totes les meues companyes i companys de totes dues institucions, pel recolzament sense fissures, *and, last but not least*, a Ramon Xavier Rosselló, estimat antic alumne i actual prestigiós col·lega, responsable del generós pròleg, i als antics alumnes Àngels Campos, Samuel Fenollosa i Àngel Cano, d'ajuda impagable en la conversió i revisió dels articles més antics, conservats només en paper.

VICENT SIMBOR ROIG
Universitat de València

ISBN 978-84-9191-191-3

9 788491 911913

1 7 7 9 6

